Archetype

Σύνοψη της Δημόσιας Συζήτησης: Ποιος σχεδιάζει την Αθήνα;

Archetype team - 02/03/2022

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 23 Φεβρουαρίου 2022

Οργάνωση: Ίδρυμα Schwarz και Γεννάδειος Βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα

Επιμέλεια: Ανδρέας Γιακουμακάτος

Μπορείτε να δείτε την εκδήλωση μαγνητοσκοπημένη ΕΔΩ.

Το προκλητικό ερώτημα «Ποιος σχεδιάζει την Αθήνα;», κλήθηκαν να απαντήσουν οι προσκεκλημένοι συμμετέχοντες της «δημόσιας συζήτησης» που οργάνωσε το ίδρυμα Schwarz και πραγματοποιήθηκε στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, με την ευθύνη και τον συντονισμό τού Ανδρέα Γιακουμακάτου, καθηγητή Αρχιτεκτονικής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών.

Πρόκειται για την εναρκτήρια δημόσια συζήτηση μιας σειράς εκδηλώσεων του Ιδρύματος «για το ζήτημα της Αθήνας», με καλεσμένους Έλληνες και ξένους ειδικούς. Μεταξύ των συμμετεχόντων αυτής της πρώτης «σειράς αιτιολογημένων παρεμβάσεων για την πόλη», ήταν και ο Δήμαρχος της Αθήνας, Κώστας Μπακογιάννης, ο οποίος μίλησε για το «όραμά» του για την πόλη. Μέσα από τις τοποθετήσεις των προσκεκλημένων ειδικών, το κέντρο βάρους της συζήτησης άλλοτε μετατοπίστηκε προς το πεδίο της νομοθεσίας και της αξιοποίησης των θεσμικών πολεοδομικών και χωροτακτικών εργαλείων, άλλοτε έγειρε προς το πεδίο τού σχεδιασμού, εξετάζοντας τη δυνατότητά του να ανταποκριθεί στις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις. Σταθερό σημείο αναφοράς αποτέλεσε η τοπική αυτοδιοίκηση και ο ρόλος που η ίδια μπορεί να διαδραματίσει, τόσο σε επίπεδο συντονισμού όσο και σε επίπεδο σχεδιασμού, καθώς και οι δυνατότητες και οι περιορισμοί αυτής της δραστηριότητας. Στη συζήτηση που ακολούθησε, κάποιοι από τους παρευρισκόμενους μπήκαν στον πειρασμό να επαναδιατυπώσουν το κεντρικό ερώτημα, αποδεικνύοντας τη συνθετότητα των πολεοδομικών ζητημάτων και των αλληλένδετων οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών και αισθητικών τους προεκτάσεων. Σε άλλους, εκτός από ερωτήματα, ίσως να προκλήθηκαν και ερωτηματικά, με την έννοια της θετικής αποτίμησης αναφορικά με το γενικό πλαίσιο της εκδήλωσης, δηλαδή τη διοργάνωση μιας ανοιχτής συζήτησης για τον δημόσιο χώρο της πόλης με πρωτοβουλία ενός ιδιωτικού φορέα, στον απόηχο των πρόσφατων, συζητήσιμων πολεοδομικών παρεμβάσεων του Δήμου Αθηναίων.

Εικόνα 01. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 02. Η Μαρία Γεωργοπούλου στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

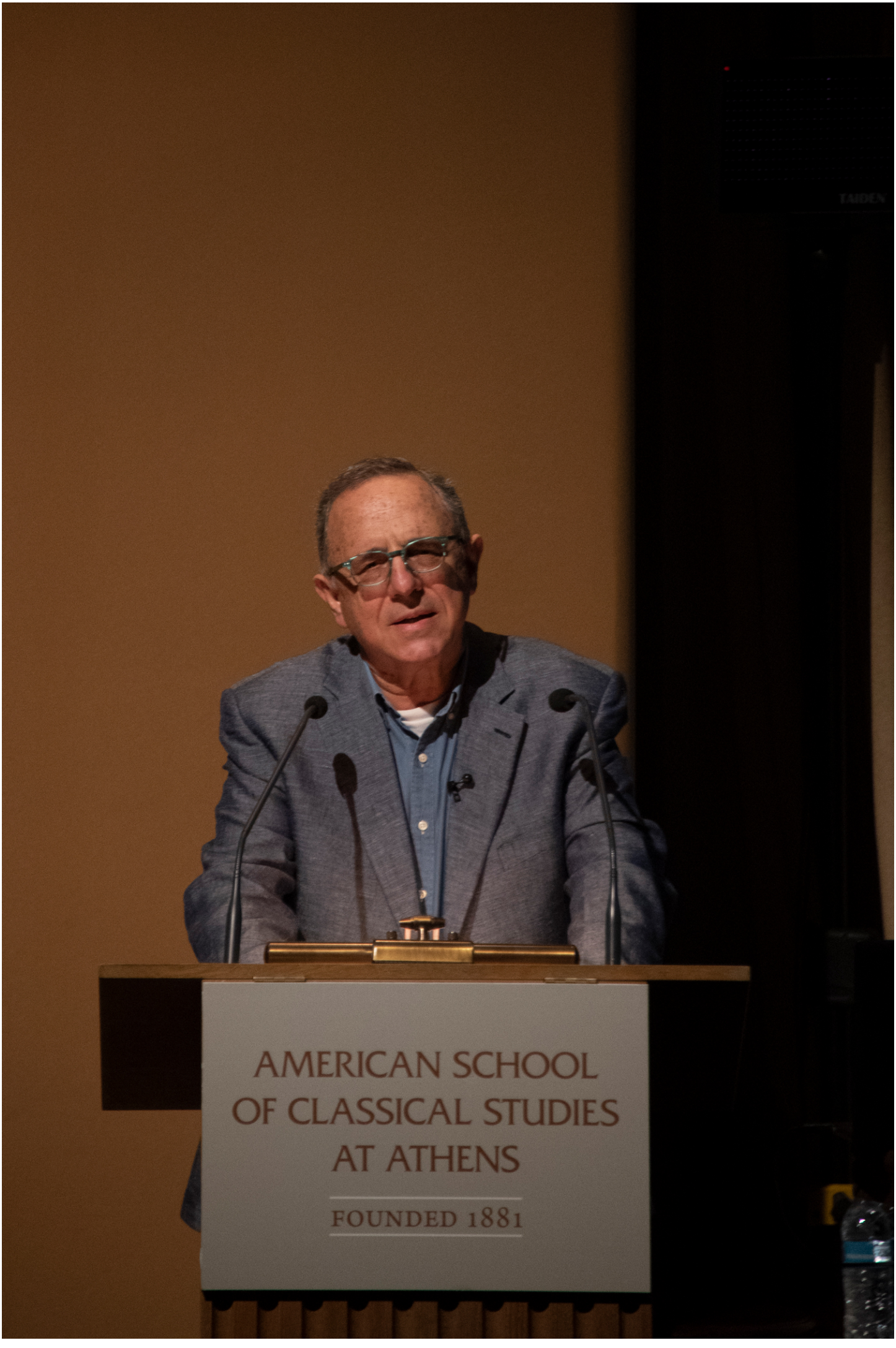
AMERICAN SCHOOL
OF CLASSICAL STUDIES
AT ATHENS
FOUNDED 1881

Εικόνα 03. Ο Ανδρέας Γιακουμακάτος στο Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Στον εισαγωγικό της χαιρετισμό, η διευθύντρια της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, **Μαρία Γεωργοπούλου**, μιλώντας για τους στόχους της συγκεκριμένης συζήτησης αλλά και αυτών που θα ακολουθήσουν, τόνισε τη σημασία της υπέρβασης των τοπικών ορίων και της ένταξης του ζητήματος του σχεδιασμού της Αθήνας σε έναν ευρύτερο, διεθνή προβληματισμό. Στη συνέχεια, ο συντονιστής της συζήτησης, **Ανδρέας Γιακουμακάτος**, περιέγραψε τον χαρακτήρα τού εγχειρήματος ως μια διαδικασία ανταλλαγής απόψεων και διαλόγου, η οποία έχει τη δυνατότητα να αναδείξει τι υπάρχει πίσω από αυτά που συμβαίνουν στην πόλη, και επεσήμανε την πολιτική διάσταση του πολεοδομικού σχεδιασμού. Κάνοντας μια αναφορά στην πολεοδομική ιστορία της Αθήνας, μίλησε για τις πολεοδομικές αποτυχίες της πόλης στο παρελθόν, ωστόσο τόνισε και τις δυνατότητες που υπάρχουν για την ανατροπή αυτής της συνθήκης στο μέλλον.

Εικόνα 04. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του Γιώργου Λιάλιου. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

AMERICAN SCHOOL
OF CLASSICAL STUDIES
AT ATHENS
FOUNDED 1881

Εικόνα 05. Ο Γιώργος Λιάλιος στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 06. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του Κωνσταντίνου Φωτόπουλου. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 07. Ο Κωνσταντίνος Φωτόπουλος στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Ο δημοσιογράφος της εφημερίδας «Καθημερινή», **Γιώργος Λιάλιος**, περιέγραψε διαχρονικά τον τρόπο διαχείρισης του νομοθετικού πλαισίου τού πολεοδομικού σχεδιασμού από το κράτος για την υλοποίηση έργων μητροπολιτικού χαρακτήρα, από τη δεκαετία του 2000 μέχρι σήμερα. Ξεκινώντας από την περίπτωση του Ολυμπιακού Χωριού και τη θεσμοθέτηση ειδικών νομοθετικών εργαλείων για την υλοποίηση του έργου, τόνισε τον ρόλο που αποκτά η ειδική νομοθεσία ως μέσο για την παρέκκλιση από την ισχύουσα νομοθεσία, με την επίκληση της «μείζονος εθνικής σημασίας» κάθε μεμονωμένης περίπτωσης. Κάνοντας μια αναδρομή στις αλλεπάλληλες ειδικές τροποποιητικές ρυθμίσεις τού γενικού πολεοδομικού νομοθετικού πλαισίου, αναφέρθηκε στον κατακερματισμό τού κεντρικού σχεδιασμού και το συνεπακόλουθο πλήθος αρμόδιων φορέων, ανάμεσα στους οποίους αναδύονται τελευταία τα ιδιωτικά ιδρύματα και εταιρείες –τάση που εγκαινίασε στην Αθήνα το 2011 το ίδρυμα Ωνάση με το Rethink Athens, μια μελέτη για τη ριζική αναμόρφωση του κέντρου, η οποία προκάλεσε αντιδράσεις και τελικά δεν υλοποιήθηκε. Σήμερα, επισήμανε ο Γ. Λιάλιος, ελάχιστα είναι τα μεγάλα πολεοδομικά προγράμματα που δεν πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Η συνθήκη αυτή εκτοπίζει τη δυνατότητα δημόσιας διαβούλευσης, και τα έργα δημοσιοποιούνται όταν πια είναι αργά για διάλογο.

Ο **Κωνσταντίνος Φωτόπουλος**, πρόεδρος του ΔΣ της Πρωτοβουλίας ΚΑΠΠΑ, ενός σωματείου με επιστημονικό προσανατολισμό που ασχολείται με θέματα σχετικά με την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, εστίασε στο ζήτημα της έλλειψης αστικών δημόσιων χώρων και ανέπτυξε τους τρόπους με τους οποίους το ευρύτερο δημόσιο θα μπορούσε να αυξήσει και να αξιοποιήσει τον δημόσιο κοινόχρηστο χώρο. Περιγράφοντας την απαλλοτρίωση ως μια αναποτελεσματική και «βίαια» μέθοδο για την απόκτηση της ιδιωτικής περιουσίας για τον παραπάνω σκοπό, πρότεινε την αγορά ιδιωτικών ακινήτων από το δημόσιο και μίλησε για τις εναλλακτικές δυνατότητες χρηματοδότησης. Στη συνέχεια, παρουσίασε μια μελέτη που διενεργήθηκε με πρωτοβουλία του σωματείου ΚΑΠΠΑ, με αντικείμενο την αύξηση των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου σε υποβαθμισμένες περιοχές του κέντρου της Αθήνας με τη δημιουργία «πάρκων γειτονιάς», δηλαδή εύκολα προσβάσιμων ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων αναψυχής. Σχετικά με την υλοποίηση του παραπάνω προγράμματος, αναφέρθηκε στους τρόπους για την απόκτηση της απαραίτητης γης μέσω των συμβατικών πολεοδομικών εργαλείων, αλλά και μέσω της συναινετικής αγοράς ακινήτων. Όσον αφορά το ποιος μπορεί να

πραγματοποιήσει το εν λόγω εγχείρημα, προσδιόρισε ότι ο φορέας υλοποίησης θα πρέπει να είναι μια δημόσια επιχείρηση ειδικού σκοπού, με τη συμμετοχή εκπροσώπων διαφόρων θεσμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στην οποία θα παρέχεται το θεσμικό πλαίσιο δράσης και ανάληψης όλων των απαραίτητων λειτουργιών.

Εικόνα 08. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του Ευθύμιου Μπακογιάννη.
Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 09. Ο Ευθύμιος Μπακογιάννης στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Από τη θεσμική θέση τού γενικού γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, ο **Ευθύμιος Μπακογιάννης**, επίκουρος καθηγητής του ΕΜΠ, παρουσίασε, ίσως για πρώτη φορά δημόσια, μερικές από τις κατευθύνσεις τού νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αττικής. Αφού μίλησε για τις διαφορετικές κλίμακες του πολεοδομικού σχεδιασμού και το πλήθος των εμπλεκόμενων φορέων που συμμετέχουν στον σχεδιασμό ανάλογα με την κλίμακα, έκανε μια αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο του ρυθμιστικού σχεδίου. Τόνισε ότι απαιτείται η αξιολόγηση και η επικαιροποίηση του υφιστάμενου σχεδιασμού, ιδιαίτερα μετά τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί λόγω της πρόσφατης οικονομικής και περιβαλλοντικής κρίσης. Αναφέρθηκε στην αναθεώρηση του ισχύοντος ρυθμιστικού σχεδίου, σε σχέση με ζητήματα όπως οι πληθυσμιακές και κοινωνικές μεταβολές, η κοινωνική ένταξη των μεταναστών, η υποβάθμιση και η περιθωριοποίηση περιοχών, η αποβιομηχάνιση και οι νέες μορφές τουριστικής ανάπτυξης, και επεσήμανε την ανάγκη διαμόρφωσης ενός νέου προτύπου οικιστικής ανάπτυξης. Επιπλέον, τόνισε την ανάγκη για την ανανέωση του «γερασμένου» κτιριακού δυναμικού, την αντιμετώπιση του προβλήματος των αυθαιρέτων, τη διαχείριση των αστικών κενών χώρων, καθώς και την αξιολόγηση και τη διασύνδεση του δικτύου πράσινων χώρων, σκιαγραφώντας το πλαίσιο των κατευθύνσεων της αναθεώρησης.

Εικόνα 10. Ο Δημήτρης Πούλιος στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 11. Ο Ανδρέας Γιακουμακάτος στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Έπειτα, τον λόγο έλαβε ο αρχιτέκτονας και πολεοδόμος **Δημήτρης Πούλιος**, μέλος του Γραφείου Θύμιος Παπαγιάννης και Συνεργάτες, ο οποίος μίλησε για τη δυνατότητα του σχεδιασμού να μετασχηματίσει την πρωτεύουσα σε μια «ανθεκτική» πόλη, με την εφαρμογή ενός νέου συστήματος διακυβέρνησης. Περιέγραψε τη σημερινή Αθήνα ως μια «ατελή πόλη», αποτέλεσμα της μεταπολεμικής κρατικής πολιτικής τής ανοικοδόμησης, η οποία ενίσχυσε την ιδιωτική δραστηριότητα, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο ένα σύστημα με προβλήματα αλλά και με κοινωνική αποδοχή, το οποίο παραμένει ανθεκτικό στην αλλαγή. Στη συνέχεια μίλησε για τις «πολλαπλές κρίσεις» των τελευταίων χρόνων και για την επακόλουθη στροφή του ενδιαφέροντος των ευρωπαϊκών πόλεων σε έργα κοινωνικού χαρακτήρα. Παρουσιάζοντας παράλληλα και παραδείγματα μελετών του Γραφείου Παπαγιάννη, με μητροπολιτικό χαρακτήρα για την Αθήνα, όπως αυτή για το Αδριάνειο Υδραγωγείο, επιχείρησε να προσδιορίσει την «αποστολή» της Αθήνας εντός της τρέχουσας συνθήκης. Σύμφωνα με τον Δ. Πούλιο, η αποστολή αυτή προϋποθέτει τη συνολική αναθεώρηση των υφιστάμενων αντιλήψεων και περιλαμβάνει την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης και φιλόδοξης στρατηγικής σχεδιασμού, με παρεμβάσεις που θα αντιμετωπίζουν τον χωρικό κατακερματισμό, την εδραίωση ενός διεπιστημονικού πλαισίου συνεργασίας με περιβαλλοντικές προτεραιότητες, τη δημιουργία μιας «δίκαιης» πόλης που να συμβάλλει στη μείωση των χωρο-κοινωνικών ανισοτήτων και τη συγκρότηση ενός νέου συστήματος «μητροπολιτικής» διακυβέρνησης, που να διασφαλίζει την κοινωνική αποδοχή μέσω της ενισχυμένης συμμετοχής.

Εικόνα 12. Η Μάρω Ευαγγελίδου στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 13. Η Μάρω Ευαγγελίδου στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Η επόμενη ομιλήτρια, η πρόεδρος του Συμβουλίου Θεσμικού Πλαισίου της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού (ΣΘΕΠ/ΕΛΛΕΤ), αρχιτέκτονας και πολεοδόμος/χωροτάκτης **Μάρω Ευαγγελίδου**, μίλησε για το έλλειμμα διακυβέρνησης στην προώθηση ολοκληρωμένων πολεοδομικών προγραμμάτων για την Αθήνα, θίγοντας ταυτόχρονα το έλλειμμα διαλόγου. Παίρνοντας θέση τόσο από τη σκοπιά της διοίκησης όσο και από την πλευρά της κοινωνίας των πολιτών, τόνισε ιδιαίτερα τη σημασία του γενικού σχεδιασμού έναντι αυτού που αναλώνεται στο συγκεκριμένο, μικρής κλίμακας έργο. Ένα «ολοκληρωμένο» πρόγραμμα, σύμφωνα με την Μ. Ευαγγελίδου, θα πρέπει να είναι «πολυτομεακό», χωρίς να περιορίζεται αποκλειστικά σε ζητήματα πολεοδομικού ενδιαφέροντος, αλλά και «πολυταμειακό», συνδυάζοντας διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης για την άντληση πόρων, ενώ ιδιαίτερη σημασία έχει η διαδικασία «ωρίμανσής» του, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει και τον δημόσιο διάλογο. Επί του προκειμένου κατέθεσε την εμπειρία της, ως μέλος της συντακτικής ομάδας για το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθηνών 2014, σχετικά με το πόσο πολύ χρόνο και πόσο σύνθετες, συμμετοχικές διαδικασίες χρειάστηκαν για να ωριμάσει, και σχολίασε ότι δεν υπάρχει σοβαρός λόγος, σε επίπεδο εγχώριο αλλά και διεθνών τάσεων και βιβλιογραφίας, να αλλάξει τώρα ξανά το Ρυθμιστικό. Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στο ανεκμετάλλευτο Πρόγραμμα Δράσης του ΡΣΑ και επεσήμανε ότι πρόσφατοι πολεοδομικοί χειρισμοί, όπως η ανάπτυξη στην ΠΥΡΚΑΛ, έρχονται σε αντίθεση με το Ρυθμιστικό. Κλείνοντας, η Μ. Ευαγγελίδου παρουσίασε κάποια παραδείγματα επεμβάσεων που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν βάσει των κατευθύνσεων του ισχύοντος πλαισίου, όπως η αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας (Σχέδιο Νόμου για τα εγκαταλελειμμένα), το μητροπολιτικό πρόγραμμα για τη μετατροπή του Ελαιώνα σε περιοχή καινοτομίας, ένα πρόγραμμα μείωσης της ηχορύπανσης και αναβάθμισης της αισθητικής για το ιστορικό κέντρο και μια πρόταση πεζοδρόμησης για την περιοχή του Μέτς, η οποία, όπως υποστήριξε η Μ. Ευαγγελίδου, θα μπορούσε να λειτουργήσει και συμπληρωματικά στο υπό υλοποίηση έργο του Δήμου, τον Μεγάλο Περίπατο.

AMERICAN SCHOOL
OF CLASSICAL STUDIES
AT ATHENS
FOUNDED 1881

Εικόνα 14. Ο Κώστας Μπακογιάννης στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 15. Ο Κώστας Μπακογιάννης στο αμφιθέατρο Cotsen Hall. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Τελευταίος έλαβε τον λόγο ο Δήμαρχος Αθηναίων, **Κώστας Μπακογιάννης**, ο οποίος ανέπτυξε το όραμά του για την πόλη. Θεωρώντας ότι η Αθήνα είναι από τις πιο «μελετημένες» πόλεις, αλλά και από αυτές με τα λιγότερα έργα, μίλησε για τη σημασία του ρεαλιστικού σχεδίου που υπερβαίνει την κομματική και ιδεολογική διάσταση και εφαρμόζεται σε βάθος χρόνου χωρίς να μένει στα χαρτιά. Ταυτόχρονα, επεσήμανε την αδύναμη θεσμική υπόσταση του μητροπολιτικού σχεδιασμού, που οδηγεί σε αντιπαραθέσεις. Ως προκλήσεις, ανέφερε την κλιματική κρίση σε παγκόσμιο επίπεδο και την επένδυση στο Ελληνικό σε τοπικό επίπεδο, η οποία μετατοπίζει το ενδιαφέρον προς το παραλιακό μέτωπο, κάνοντας ορατό τον κίνδυνο της ασύμμετρης αστικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με τον Κ. Μπακογιάννη, οι βασικοί άξονες του σχεδίου παρεμβάσεων του Δήμου είναι η αναδιανομή του αστικού χώρου, η βιώσιμη κινητικότητα και η διατήρηση των μεικτών χρήσεων στο κέντρο της πόλης, στοχεύοντας τόσο στην καθημερινότητα και σε ζητήματα όπως η καθαριότητα και ο ηλεκτροφωτισμός, όσο και στη γενικότερη αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, με τη δημιουργία πράσινων οικοσυστημάτων στις γειτονιές. Επίσης, προανήγγειλε έργα πολεοδομικού χαρακτήρα που πρόκειται να ξεκινήσουν στην πόλη (όπως τα έργα της Πλατείας Θεάτρου και μια μελέτη για τη Βασιλίσσης Όλγας που θα δημοπρατηθεί άμεσα), ενώ για το ζήτημα της πρόσφατης ανάπλασης της πλατείας Ομονοίας, για την οποία έχει δεχτεί κριτική λόγω της μη διενέργειας αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, ανέφερε ότι το αποτέλεσμα έχει δικαιώσει τον Δήμο.

Εικόνα 16. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Από αριστερά στα δεξιά: Κώστας Μπακογιάννης, Γιώργος Λιάλιος, Μάρω Ευαγγελίδου, Δημήτρης Πούλιος, Κωνσταντίνος Φωτόπουλος, Ευθύμιος Μπακογιάννης, Ανδρέας Γιακουμακάτος. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 17. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Από αριστερά στα δεξιά: Κώστας Μπακογιάννης, Γιώργος Λιάλιος, Μάρω Ευαγγελίδου, Δημήτρης Πούλιος, Κωνσταντίνος Φωτόπουλος, Ευθύμιος Μπακογιάννης, Ανδρέας Γιακουμακάτος. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 18. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Από αριστερά στα δεξιά: Μάρω Ευαγγελίδου, Δημήτρης Πούλιος, Κωνσταντίνος Φωτόπουλος. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Εικόνα 19. Αμφιθέατρο Cotsen Hall. Από αριστερά στα δεξιά: Κώστας Μπακογιάννης, Γιώργος Λιάλιος. Φωτογραφία: Δημήτρης Μιχαλάκης © Schwarz Foundation

Μετά το τέλος των εισηγήσεων, η **συζήτηση** άνοιξε προς το παρευρισκόμενο κοινό και υποβλήθηκαν ερωτήσεις προς τους ομιλητές, με τη συντονιστική διαχείριση του Α. Γιακουμακάτου. Ακούστηκαν παραλλαγές του κεντρικού ερωτήματος της εκδήλωσης («Ποιος σχεδιάζει την Αθήνα;»), τόσο από τη μεριά του κοινού όσο και από τη μεριά των ομιλητών, όπως «μπορούμε να σχεδιάσουμε την Αθήνα;», «ποιος συντονίζει αυτούς που σχεδιάζουν την Αθήνα;», ή «ποιος δεν σχεδιάζει αυτήν την πόλη;». Αυτή η αυθόρμητη διεύρυνση του πεδίου προβληματισμού αποτυπώνει την πολυσύνθετη φύση των πολεοδομικών θεμάτων και την πολυπλοκότητα του θεσμικού τους πλαισίου. Το ενδιαφέρον του κοινού εστίασε και στη διαχείριση του αστικού κτιριακού αποθέματος, τόσο σε σχέση με τα εγκαταλελειμμένα κτίρια ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, όσο και σχετικά με την αισθητική αναβάθμιση των νεότερων οικοδομών. Ένα άλλο θέμα που ξεχώρισε στη συζήτηση ήταν το γεγονός ότι οι πόροι του Πράσινου Ταμείου (του οποίου δηλωμένος στόχος υπήρξε να εισπράξει από τα αυθαίρετα για να άρει με έργα ανάπλασης την πολεοδομική επιβάρυνση από την ύπαρξη αυθαιρέτων) σπαταλούνται τελικά σε άλλες προτεραιότητες των Δήμων της Αττικής. Στη διάρκεια της συζήτησης ο Δήμαρχος αναφέρθηκε και στα έργα ανάπλασης της Λεωφόρου Αλεξάνδρας και του Βοτανικού που βρίσκονται σε εξέλιξη από τον Δήμο, καθώς και στις αδυναμίες της θεσμικής πλαισίωσης της πολεοδομικής δραστηριότητας σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Στον Δήμαρχο ασκήθηκε κριτική σχετικά με περιπτώσεις αποκλεισμού επιστημονικών φορέων από τη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης συγκεκριμένων έργων. Ειδικά για το ζήτημα τοποθετήθηκε ο Δ. Πούλιος, ο οποίος επεσήμανε τη σημασία των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών έναντι των απευθείας αναθέσεων, που οδηγούν στην απαξίωση της επιστημονικής κοινότητας και υποσκάπτουν τον δημόσιο διάλογο, προκαλώντας την αντίδραση του Δημάρχου που υπερασπίστηκε την πολεοδομική πολιτική του Δήμου. Για τη σημασία των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών μίλησε και ο Α. Γιακουμακάτος, ο οποίος παρατήρησε ότι εγγυώνται το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, ενώ έχει σημασία όταν η βραβευμένη μελέτη υλοποιείται όπως έχει σχεδιαστεί από την αρχή μέχρι το τέλος.

Η εκδήλωση έδωσε βήμα στις διαφορετικές θέσεις για τον σχεδιασμό της Αθήνας με μια στοχευμένη επιλογή των προσκεκλημένων ομιλητών, που κατάφερε να ισορροπήσει μεταξύ ειδικού επιστημονικού και γενικού ενδιαφέροντος, αλλά και μεταξύ τεχνοκρατικής προσέγγισης και πολιτικής. Η μεγάλη προσέλευση του κοινού

και η ζωντανή συμμετοχή στη συζήτηση που ακολούθησε, το επιβεβαιώνουν.

Επιμέλεια Σύνοψης: Κωνσταντίνα Κάλφα, Παντελής Πετρίδης